

LIETUVOS GRŪDŲ PERDIRBĖJŲ ASOCIACIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.23-2011
2011-12-01 - 2011-12-15

ASOCIACIJOJE:

2011 - 12 - 09 - vyko asociacijos kalėdinis renginys

2011 - 12 -12 dalyvavome Išskirtinės kokybės produktų ekspertų komiteto posėdyje.

2011 -12-13 - dalyvavome mūsų inicijuotame Asociacijos narių - ekologinio maisto tvarkytojų susitikime su VšĮ „Ekoagros“ vadovais ir Žemės ūkio ministerijos vadovais.

2011 - 12 -15 – dalyvavome SAM vykusiame seminare dėl maisto produktų ženklinimo.

ŽINIASKLAIDOJE:

2011-12-02 www.manoukis.lt rašė:“Prancūzija atšaukė draudimą auginti ir vartoti modifikuotus kukurūzus“. Aukščiausia juridinė Prancūzijos instancija - valstybės taryba - pirmadienį atšaukė draudimą auginti ir naudoti maistui genetiškai modifikuotus kukurūzus, sukurtus transnacionalinės kompanijos "Monsanto". Šį draudimą Prancūzijos vyriausybė buvo įvedusi 2008 metų vasarį, spaudžiama ekologinių ir visuomeninių organizacijų. Valstybės taryba nusprendė, jog esą Prancūzijos žemės ūkio ministerija "nepagrindė savo kompetencijos priimti tokius sprendimus, nes ji nepateikė įrodymų, kad tokių kukurūzų vartojimas kelia ypač didelį pavojų žmonių sveikatai ir aplinkai". Valstybės taryba, priimdama savo sprendimą, taip pat atsižvelgė į ES teismo išsakytą nuomonę. Ši institucija 2011 metų rugsėjį pareikalavo, kad Prancūzija peržiūrėtų savo poziciją, teigdama, jog Paryžiaus sprendimas šiuo klausimu yra neteisingas juridiniu požiūriu.

2011-12-02 ELTA informavo: „[Sumažėjo žemės ūkio produktų supirkimo kainos](#)“. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, per mėnesį (2011 m. spalio mėn., palyginti su 2011 m. rugsėjo mėn.) žemės ūkio produktų supirkimo kainos sumažėjo 6,5 procento. Įtakos tam turėjo 20 procentų atpigę augalininkystės ir 1,3 procento pabrangę gyvulių ir gyvulininkystės produktai. Iš augalininkystės produktų atpigę griekiai -1 7,9, bulvės - 2,5, miežiai - 2,1 ir kviečiai - 1 procentu, pabrango javų mišiniai -37,1 , avižos - 9,2, daržovės - 3,8, rugiai - 2,7 procento. Iš gyvulininkystės produktų padidėjo natūralaus pieno (6,7 proc.), kiaulių (0,6 proc), avių ir ožkų (0,2 poc), sumažėjo paukščių (7,5 proc), kiaušinių (6,6 proc), galvijų (5,5 proc.) supirkimo kainos. Per metus (201 1 m. spalio mėn., palyginti su tuo pačiu 201 0 m. laikotarpiu) žemės ūkio produktų supirkimo kainos padidėjo 4,6 procento. Tai lėmė 8,5 procento padidėjusios gyvulių ir gyvulininkystės produktų ir 0,1 procento sumažėjusios augalininkystės produktų supirkimo kainos. Pabrang o avižos (40,4 proc), rapsų sėklos (22,9 proc), javų mišiniai (15,3 proc), miežiai (15,2 proc), rugiai (13,3 proc), kviečiai (4,2 proc.). Atpigę griekiai - 45,6, bulvės - 20, daržovės - 1 6,1 , vaisiai - 11,6, kvietrugiai - 2,5 procento. Padidėjo galvijų (20,4 proc), kiaulių (14,2 proc), paukščių (12,3 proc), avių ir ožkų (4,4 proc), kiaušinių bei natūralaus pieno (po 3,5 proc.) supirkimo kainos.

2011-12-05 BNS informavo:“[Jonavos grūdų" pelnas šiemet išaugo 1,6 karto iki 1,7 mln. litų, pajamos mažėjo 24 proc. iki 9,5 mln. litų](#)“. Valstybės valdomos bendrovės "Jonavos grūdai" grynasis pelnas per devynis šių metų mėnesius, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, išaugo 1,6 karto iki 1,674 mln. litų. Įmonės pajamos šiemet sumažėjo 24 proc. iki 9,547 mln. litų, rašoma įmonės devynių mėnesių veiklos ataskaitoje. "Jonavos grūdai" šiemet į naujas technologijas investavo 5 mln. litų ir Jonavoje įrengė naują universalią liniją, kuri leidžia vienu metu priimti ir grūdus, ir rapsus. Bendrovė vienu metu gali saugoti iki 125 tūkst. tonų grūdų ir rapsų. Bendrovėje dirba apie 80 darbuotojų. 70,13 proc. įmonės akcijų priklauso valstybei, 24,85 proc. - "Agrokoncerno grūdams", o likusi dalis - fiziniams asmenims.

2011-12-05 [Sekundė rašė: "Grūdai jau pigesni, duona -dar ne"](#). Rinkoje - laukimo nuotaikos Pasaulinėje rinkoje kritus grūdų kainai, perdirbėjai prakalbo apie galimą produkcijos atpigimą, o vartotojams sužibo viltis už duoną ir jos gaminius mokėti mažiau. Mat nei perdirbėjai, nei gamintojai nepuola reaguoti į grūdų kainų pokyčius, o laukia, kol jos nusistovės. Lietuvos grūdų augintojų asociacijos prezidentas Romas Majauskas patikino, kad daugelis ūkininkų neskuba parduoti derliaus, laiko jį sandėliuose ir laukia geresnių

kainų. Pasak jo, grūdų kainos iki Naujųjų metų dažnai svyruoja, o paskui nebekinta. Tad šie metai — irgi ne išimtis, tačiau šiemet grūdų kainų pokyčiai itin dideli. Pavyzdžiui, ekstra klasės kviečių supirkimo kaina nuo javapjūtės pradžios krito maždaug 200 litų - nuo 860 iki 660 litų už toną. R. Majausko teigimu, parduoti už tokią sumą gal dar ir nėra nuostolinga, bet tai — jau riba. Jis nemano, kad grūdų kainos ir toliau rysis žemyn. Pasak jo, grūdinių kultūrų auginimo išlaidos yra gana didelės tiek Lietuvoje, tiek Vakarų Europoje. „Tiesa, iš Rusijos, kuri giriasi itin daug prikūlusi, galima tikėtis šurprizų. Kaip bus — pamatysime. Tikimės, kad grūdai brangs. Jeigu taip neatsitiks, būsime priversti parduoti tokiomis kainomis, kurios bus rinkoje. Ypač pavasarį, kai reikės pinigų sėjai“, — kalbėjo asociacijos prezidentas. Šiemet nepralošė tie žemdirbiai, kurie su grūdų supirkėjais buvo sudarę išankstinio pirkimo sutartis, nes jose numatytos didesnės kainos nei dabar rinkoje. Tačiau, R. Majausko žiniomis, pirkėjai intensyviai jas mėgina numušti grūdų kokybės sąskaita. Daugelis ūkininkų šiemet dėl lietingų orų vėliau pradėjo javapjūtę, o tai turėjo neigiamos įtakos grūdų kokybei. Pasak „Vilniaus duonos“ marketingo vadovo Edvino Ambrukaičio, natūralu, kad duonos kepėjai žaibiškai nereaguoja į grūdų kainų kritimą. „Mes turime ilgalaikius kontraktus su miltų ir kitų žaliavų tiekėjais. Mums aktualu išsiderėti kuo palankesnes kainas. Galima pasidžiaugti, kad tai pavyko. Jau nuo spalio pradžios atpigino dalį produkcijos, kai kuriuos gaminius — iki 15 procentų“, — kalbėjo įmonės marketingo vadovas. Jis patikino, kad „Vilniaus duona“ atidžiai stebi rinką, tačiau nesiėmė prognozuoti, ar kitąmet gyventojai galės džiaugtis mažesnėmis duonos, pyrago ir kitų gaminių kainomis. Grandininė reakcija Miltų gamintojos bendrovės „Malsena plus“ komercijos direktorius Ramūnas Gailius sakė, kad įmonė savo produkciją šiek tiek atpigino. Daugiau negalėjo, nes dar naudojami ir praėjusių metų derliaus grūdai. Jo teigimu, visas naujas derlius bus pradėtas perdirbti tik po Naujųjų. Grūdų kaina sudaro 70 procentų miltų kainos. Jeigu po Naujųjų grūdai pigs, realu, kad mažės ir miltų kaina. Apskritai, anot komercijos direktoriaus, miltai jau dabar turi tendenciją pigti. R. Gailius sakė, kad šiuo metu vyksta intensyvios derybos su prekybos tinklais dėl miltų ir jų gaminių kainų. Miltų gamintojus prekybininkai spaudžia jas mažinti. „Dabar toks laikas, kai visi stebime rinką ir laukiame Naujųjų metų. Jeigu lyginsime šių ir praėjusių metų rudenį, tai grūdų kainos buvo panašios, tačiau po Naujųjų šovė aukštyn. Neatmetama, kad šiemet gali būti ir atvirkštinis variantas. Apskritai prognozės — sudėtingas dalykas“, — „Sekundei“ teigė R. Gailius.

2011-12-06 www.vz.lt rašė: „Paskelbtos Lietuvos inovatyviausios įmonės ir produktai“. VŠĮ Lietuvos inovacijų centras kartu su Lietuvos pramonininkų konfederacija paskelbė konkurso "Inovacijų prizas 2011" nugalėtojus. Šiemet kasmetiniame konkurse trijose kategorijose varžėsi 79 dalyviai, o laurus nuskynė 14 įmonių. O "Inovatyvaus jaunojo verslininko" prizą gavo Augustas Alešiūnas ir jo vadovaujama UAB "ART21" Už programinę įrangą žemės ūkiui "AgroSmart".

2011-12-08 „Verslo žinios“ informavo: „KG group“ peržengė milijardą. „KG group“ pirmą kartą savo istorijoje šiemet viršys 1 mlrd. Lt apyvartą, o ateinančiais metais planuoja augti dar 30% ir įsitvirtinti maisto produktų, ne tik žaliavų rinkose. „Mūsų augimas, palyginti su 2010 m., yra 34% ir visa grupė per 10 mėn. jau skaičiuoja per 1 mlrd. Lt apyvartą. Didžiausią postūmį mums davė nauji verslai – užėmėme 20% trąšų, žemės ūkio chemikalų rinkos. Didėjo ir eksportas. Turime aiškią kryptį – tapti produktų tiekėjais galutiniam vartotojui, ne tik žaliavos perdirbėjams“, – apie įgyvendinamus planus pasakoja Tautvydas Barštys, „KG group“ generalinis direktorius, jis skaičiuoja, kad visa grupė dirba pelningai. Plėtra pavyko, nes grūdų supirkėjai ūkininkams skolon duodavo trąšų, o skolas gražindavo derliumi. Laikams suprastėjus, dauguma prekybininkų nusprendė pardavinėti savo prekes už grynuosius, o „KG group“ žemdirbiams pasiūlė prekinis kreditus konkurencingomis kainomis, nes turėjo tiekėjus Rusijoje. Plėsdamasi Lietuvoje bendrovė ūkininkams padeda plėsti dirbamosios žemės plotus – bendrovė ją perka ir išnuomoja. „Augalininkystės srityje galime plėsti praktiškai neribotai. Laimėjome tiekimo sutartis Baltarusijoje, sėkmingai dirbame Latvijoje, auginame apimtį Lenkijoje“, – apie perspektyvą kalba p. Barštys, vis dėlto kaip pagrindinę savo grupės kryptį nurodo maisto produktų gamybą. Verslininkas skaičiuoja, kad savo rankose turint grūdų, veikiančius malūnus, neužsiimti galutinių maisto produktų gamyba – nuodėmė. „KG Group“ baigia įrengti makaronų fabriką, didžioji jo gaminių dalis bus eksportuojama. „Nors gamykla dar neveikia, tačiau jos metinė produkcija jau užsakyta Suomijos prekybos tinklų. Patiems keista, bet pigių makaronų paklausa yra, tačiau jie gaminami trečiojoje šalyse, o vežant iš jų dėl transporto ir muitų prekių kaina išauga. Mes galime konkuruoti“, – aiškina p. Barštys, jis prasitaria, kad rengiamasi ir kruopų bei panašių produktų gamybai. Jis sako, kad grupė eksportuoja į 30 valstybių, tačiau visos rinkos skirtingos. Pavyzdžiui, į Lenkiją išvežti pavyksta tik žaliavų, nes dėl mokesčių skirtumo ten parduota vištiena nelegaliai grįžta į Lietuvą ir realizuojama turguose. Užsiimdama tokiu eksportu bendrovė konkuruotų pati su savimi. „Jei mokesčiai Lietuvoje ir Lenkijoje taptų bent panašūs, mūsų žemės ūkio sektoriuje prasidėtų aukso amžius“, – mano p. Barštys. Šiemet iš eksporto įmonių grupė jau gavo 90 mln. EUR pajamų. Įmonių grupei ne tokia linksma

buvo tik antra pagal svarbą veiklos sritis – paukštininkystė, ji tik rugpjūtį, atpigus naujo derliaus javams, vėl pradėjo skaičiuoti pelną po pusmečio nuostolingo darbo. „Tokio ilgo laikotarpio, kai kainų žirklys tarp pašarų ir produkcijos gamybą pavertė nuostolinga, nebuvo gal40 m. Buvome sukaukę finansinių riebalų ir peržiemojome. Įmonės, neturėjusios tokių išteklių, neatsilaikė. Mus gelbėjo tai, kad turime 7 vienas nuo kito nepriklausančius verslus“, – apie savo strategiją kalba p.

2011-12-12 “Ūkininko patarėjas” rašė: “Salyklinių miežių auginimas - galimybė gerai užsidirbti“.

„Lietuvos ūkininkai galbūt dėl inertiškumo neišnaudoja progos tapti salyklinių miežių augintojais ir eksportuotojais kaip danai, švedai, suomiai, čekai, slovakai, -sako UAB „Viking Malt“ direktorius Darius Vilkas. - O klimato sąlygos mūsų šalyje yra palankios miežius auginti - jie užauga per 100 dienų. O, pavyzdžiui, kviečius tenka auginti 300 dienų, susiduriant su kur kas didesne rizika.“ Šiuo metu salyklinių miežių kainos yra kur kas aukštesnės už geriausių maistingųjų kviečių kainas (630-650 Lt/t), o investicijos ir auginimo rizika, anot specialistų, mažesni. Taigi ir gaunamas pelnas didesnis. Skirtumas tarp pašarinių ir salyklinių miežių kainų jau pasiekė 200 Lt/t. Viena stambiausių salyklo gamintojų Lietuvoje - UAB „Viking Malt“ - šiuo metu už salyklinius miežius moka po 750 Lt/t, o tiekimams po Naujųjų metų sudaro didesnius nei 800 Lt/t vertės kontraktus. Atrodytų, nė nereikia svaresnių argumentų, jog salyklinius miežius auginti apsimoka. Tačiau lietuvių ūkininkai vis „nesuranda“ šios rinkos nišos - neišaugina perdirbėjams reikalingo salyklinių miežių kiekio. Ir šiemet dalį salyklinių miežių perdirbėjams teks importuoti. Vadinasi, dalis pinigų, galėjusių tekti Lietuvos ūkininkams, bus sumokėta danų ar švedų žemdirbiams. Deja, šių metų derlius labai vidutiniškas tiek kiekiu, tiek kokybės atžvilgiu. Lietuvos ūkininkai vis dar neišaugina perdirbėjams reikalingo salyklinių miežių kiekio. „Viking Malt“ ir „Maltosa“ kartu su mažesniais salyklo gamintojais pajėgtų perdirbti apie 120 tūkst. t salyklinių miežių. Šiais metais, manau, rinkai bus pateikta apie 100 tūkst. tonų. Taigi dalį miežių teks importuoti. O kainos šiemet aukštos: tiekimams po Naujųjų metų sudarome per 800 Lt/t vertės kontraktus. Gaila, kad dalies tų pinigų neliks Lietuvoje, o iškeliaus į Daniją ar Švediją. Savo kainodarą grindžiamė idėja, kad lietuviški miežiai, pristatyti į „Viking Malt“, turi kainuoti tiek pat, kiek už juos mokama bet kuriame Danijos ar Švedijos uoste. Ir truputį stebimės tuo, kad lietuvių ūkininkai niekaip „nesuranda“ šios rinkos nišos. Skandinavai, prancūzai, čekai, slovakai, tradiciškai auginantys nemažai miežių, salyklinių veislių augina 40-50 proc. bendrojo kiekio, nes tai duoda šansų neblogai užsidirbti. Nelabai džiugina ir šių metų miežių kokybė: aukštas baltymingumas yra pagrindinė problema. Keista, nes, atrodė, jog vasara buvo labai palanki miežiams augti. Aišku, lietingi orai per derliaus nuėmimą gerokai pakenkė, ir dalį miežių, manau, apie 20-25 proc, teko priskirti pašariniams. Džiaugiamės, kad Lietuvos ūkininkai pamėgo visoje Europoje populiarias miežių veisles - Tipple, Quench. Su malonumu perkame dar vis auginamą Barke. Į rinką patenka ir naujų veislių. Išbandėme „Baltic Agro“ platinamą Europoje vis madin-gesnę veislę Propino. Rezultatais likome patenkinti, norėtume, kad ūkininkai augintų šios veislės miežių. Propino' auginimo rezultatai rodo, jog šios veislės miežių grūdai būna stambūs. Norėtume, kad ši veislė pakeistų populiarią Publican, ją dėl salyklinių savybių darosi vis sunkiau naudoti gamyboje. Netrukus gaminsime pirmąją partiją salyklo iš „Dotnuvos projektų“ platinamos miežių veislės Kangoo. Ją užauginusi Lukšių ŽUB labai džiaugėsi dideliu pasėlių derlingumu. Sakė gavusi po 6 t/ha. O esant dabartinėms kainoms tai turėtų duoti apie 4500-5000 Lt/ha pajamų. „Dotnuvos projektai“ pristato ir dar vieną naują vokišką salyklinių miežių veislę Grace. Šios veislės miežius išbandėme mikro-gamyboje ir gavome gerų rezultatų. Veislė perspektyvi, populiarėja tarp Vokietijos aludarių. Taigi ūkininkai tikrai turi iš ko pasirinkti. Džiaugiamės vis naujų veislių pasirodymu ir tikimės, kad greitai UAB „Viking Malt“ kasmet dalį salyklui gaminti reikalingų miežių importuoja iš Skandinavijos šalių. Dar pavasarį savo kainodarą grindėme principu, kad salykliniai miežiai turi kainuoti tiek, kiek geriausi kviečiai, pristatyti į Klaipėdą. Kviečių kainoms kritus, pradėjome taikyti FOB Danija (tarptautinis terminas, reiškiantis, kad prekė parduota uoste, pakrauta į laivą- aut. pastaba) kainas. Skirtumas tarp pašarinių ir salyklinių miežių kainų pasiekė 200 Lt/t. Sunku būtų pateikti svaresnių argumentų, kad salyklinius miežius apsimoka auginti. Tikimės, jog ekonominiai argumentai bus patys įtikinamiausi - ūkininkai pradės daugiau sėti salyklinių veislių miežių. Tai tikrai yra puiki ir iki šiol Lietuvos ūkininkų neužpildyta niša grūdų rinkoje. Lietuvoje kasmet miežiais apsėjama apie 250 tūkst. ha žemės. Žemės ūkio sektoriuje dirba tikrai kvalifikuoti specialistai. Per pastaruosius metus šalyje įvyko tikra techninė revoliucija - seną rusišką techniką pakeitė moderni europietiška. Vos ne kiekvienas ūkis turi pasistatęs džiovyklą. Tačiau salyklinės miežių veislės sudaro tik 10 proc. visų auginamų miežių. Tai mus stebina. Seniau dažnai buvo skundžiamasi, kad salyklinius miežius sunku parduoti, nes yra mažai jų pir- kėjų. Dabar salyklinius miežius perkame mes - „Viking Malt“, „Maltosa“ bei dar pora kompanijų. Ir mums salyklinių miežių Lietuvoje pritrūksta. Turime gerų naujienų. Metų viduryje „Viking Malt“ įsigijo Suomijos koncerno „Raisio“ salyklo verslą. Taip sustiprinome savo pozicijas Baltijos regione, galime savo klientams pasiūlyti daugiau paslaugų. „Viking Malt“ Panevėžio

įmonei teks perimti daugiau Rusijos klientų. Atrodo, kad 2013 metais turėsime dirbti maksimaliu tempu. Mums gali prireikti apie 80 tūkst. T miežių. Jau sudarome kontraktus 2012 metų derliui supirkti. Bloga naujiena yra ta, kad „Viking Malt“ patyrė nemažų nuostolių, nes kai kurie ūkininkai sulaužė kontraktus. Nė vienam ūkininkui, dėl klimato sąlygų praradusiam dalį kokybiško derliaus ir negalėjusiam įvykdyti kontrakto sąlygų, netaikėme sutartyse numatytų sankcijų. Deja, dalis ūkininkų atsisakė mums pateikti produkciją, siekdami parduoti salyklinius miežius naujomis rinkos kainomis - aukštesnėmis nei buvo numatyta sutartyse. Toks jų požiūris mus labai nuvylė. Galėtume su jais bylinėtis teismuose, tačiau kol kas šios kraštutinės priemonės nesiėmėme. Versle nėra kito tokio patikimo kelio nulemti ateities kainas, kaip išankstiniai kontraktai. Tai yra galimybė ir tiekėjams, ir perdirbėjams valdyti rizikos faktorius, iš anksto žinoti, ko galima tikėtis iš kitų metų derliaus. Jeigu kuri nors pusė nesilaiko išankstinio susitarimo, viskas netenka prasmės. Žlugdoma pati verslo idėja. Tada ir tiekėjai, ir perdirbėjai atsiduria prie suskilusios gėdos, nubloškiami į primityvių santykių - „kas ką sutryps“ - stadiją, prarandamas abipusis pasitikėjimas. Vien dėl to, kad Lietuvos ūkininkai linkę nesilaikyti sutarčių sąlygų, neįmanoma prognozuoti, kokios bus salyklinių miežių kainos kitąmet. Bet gera žinia yra ta, jog apie „Viking Malt“ buriasi gana gausus „augintojų klubas“: žmonės, norintys auginti salyklinius miežius, mokantys tai daryti ir visada tesintys duotą žodį. Tarp jų yra ir bendrovių, ir ūkininkų, ir kooperatyvų. Mes labai vertiname tokį žemdirbių bendradarbiavimą ir žadame būti jų ilgalaikiai klientai. Turėti ilgalaikį dėkingą klientą - didelis turtas. O „Viking Malt“ - visada laiku sąskaitas apmokantis klientas.

2011-12-12 BNS informavo: „Art21“ žengia į užsienio rinkas. Tuščią nišą žemės ūkio sektoriuje suradusi jauna IT sprendimų bendrovė "Art21" su savo sukurta, grūdų sandėliavimo bendrovėms skirta programa baigia užimti Lietuvos rinką ir plečiasi į Ukrainą, Baltarusiją ir Kazachstaną, penktadienį rašo "Verslo žinios". "Art21" šiomet planuoja baigti diegti sistemą keliuose objektuose Ukrainoje. Šioje valstybėje yra apie 1 tūkst. grūdų ekvatorių, o Lietuvoje - vos apie 60, todėl Ukrainoje ketinama įsitvirtinti ilgam. Be to, "Art21" ketina plėstis į Baltarusiją, Kazachstaną ir Lenkiją. "Art21" direktoriaus Augusto Alešiūno teigimu, posovietinės šalys bendrovei patrauklios dėl grūdų apskaitos panašių taisyklių ir mentaliteto. "Po pirmojo projekto žemės ūkio kooperatyve sulaukėme daugybės kitu klientu skambučių - tokio produkto rinkoje paprasčiausiai nebuvo. Tiesa, ir patys mokėmės dirbdami", - sakė A. Alešiūnas. Tiesioginių konkurentų Lietuvoje ar Rytų rinkose bendrovė teigia neturinti - grūdų supirkėjai čia paprastai naudojami nebent grūdams skirtais apskaitos programų moduliais. Bendrovių "Mes invest" ir "Šrata" valdomo "Verslo angelų fondo 1" investicijų sulaukusi įmonė kitąmet tikisi uždirbti pirmojo pelno, o investuotojų bendrovė teigia ieškanti nuolat. "Art21" sukurtos "AgroSmart" sistemos paskirtis yra automatizuoti grūdų svėrimą, perdirbimą ir sandėliavimą. Tarp "Art21" klientų - bendrovės "Linas Agro Group", "Agrokonzernas".

2011m. „Mano ūkio“ gruodžio numeris spausdino straipsnį: „Teisingo grūdų kokybės įvertinimo svarba“. Derliaus nuėmimo metu, parduodant grūdus, ypač padaugėja ginčų ir nepasitenkinimo atvejų tarp grūdų pirkėjų ir pardavėjų dėl grūdų kokybės vertinimo ir atsiskaitymo už grūdus teisingumo. Ką žemdirbys turėtų žinoti apie grūdų ėminių ėmimą, jų kokybės tyrimus, kaip ir kur spręsti nesutarimus dėl grūdų kokybės? Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau - Tarnyba) vykdo funkcijas, susijusias su grūdų sektoriaus veikla. Vienos iš jų - kontroliuoti, kaip grūdus superkančios ir perdirbančios įmonės bei kiti ūkio subjektai, supirkdami grūdus, įvertindami jų kokybės rodiklius, laikosi valstybės standartų bei kitų teisės aktų; administruoti analizatorių „Infratec“ tinklą, kad grūdų ir jų produktų kokybės vertinimas būtų kvalifikuotas ir greitas. Tarnybos Augalininkystės produktų kokybės tyrimų laboratorija (toliau - Laboratorija) atlieka ūkio subjektų užsakomuosius, arbitražinius (ginčų atveju), augalų veislių, kasmetinių grūdų derliaus kokybės tyrimus. Didelis privalumas grūdų rinkos dalyviams yra tas, kad laboratorija yra Grūdų ir pašarų prekybos asociacijos (GAFTA) narė ir turi GAFTA sertifikatą, todėl tyrimų rezultatai pripažįstami visose užsienio šalyse. Kiekvienai grūdų rūšiai nustatyti supirkimo ir tiekimo reikalavimų standartai. Šie standartai - tarsi rėmai, aplink kuriuos lipdomos papildomos sąlygos ir pateikiamos grūdų pirkimo-pardavimo sutartyse. Pvz., kviečių supirkimo reikalavimų standarte nėra Ekstra klasės, ir kiekviena grūdų supirkimo įmonė šiai klasei priskiria skirtingos kokybės grūdus. Atkreipiame dėmesį, kad grūdų kokybės klasė nustatoma pagal blogiausio rodiklio vertę. Tačiau šalims susitarus, superkami drėgnesni, daugiau šiukšlinių priemaišų, mažesnę hektolitro masę, didesnę skalsių kiekį turintys grūdai. Tokių grūdų kokybės rodiklių vertės dažnai gerokai viršija standartuose numatytas maksimalias vertes. O standartai numato ne didesnę kaip 0,05 proc. skalsių kiekį, 0,05 proc. kuletų grūdų kiekį, 0,1 proc. kenksmingųjų augalų sėklų, 0,1 proc. kibiojo lipiko kiekį. Supirkimo ir tiekimo reikalavimų standartuose pateikti baziniai rodikliai, kurie naudojami atsiskaitymui, t. y., jei parduodami drėgni grūdai, taikoma parduodamų grūdų svorio nuoskaita dėl didesnio negu 14 proc. drėgmės kiekio, jei šiukšlėti grūdai - dėl

didesnio negu 1 proc. šiukšlinių priemaišų kiekio. Grūdų ėminių ėmimasSiekiant išvengti nesutarimų dėl grūdų kokybės įvertinimo tarp grūdų pirkėjo ir pardavėjo, grūdų pardavėjas ar jo atstovas (pvz., vairuotojas), atvežęs grūdus į grūdų supirkimo įmonę, turėtų asmeniškai dalyvauti grūdų ėminio ėmime. Ėmimo ėmimas iš transporto priemonės turi būti atliekamas vadovaujantis standarto LST EN ISO 24333 „Grūdai ir jų produktai. Ėminių ėmimas" arba LST EN ISO 542 „Aliejingosios sėklos. Mėginių ėmimas" reikalavimais bei grūdų pirkimo-pardavimo sutartyse numatytais sąlygomis. Pagal minėtus standartus grūdų pavieniai ėminiai iš sunkvežimių imami taip: sunkvežimyje per visą grūdų sampilo gylį statmenai, vienodais tarpais („šachmatiniu" būdu) smeigiami vakuuminiai arba rankiniai smailėjantys koncentriniai ėmikliai. Pvz., sunkvežimyje, kuriame atvežama iki 30 t grūdų, ėmiklis smeigiamas mažiausiai 8 kartus. Iš sunkvežimio paimtas grūdų kiekis, vadinamas jungtiniu ėminiu, turi būti kruopščiai išmaišomas ir padalijamas dalytuvu arba, jo neturint, ant švaraus stalo ketvirčiavimo būdu.Taryba administruoja įvairių modelių „Infratec" prietaisus, sujungtus į bendrą tinklą. Vienas iš svarbiausių tinklo privalumų - vartotojai naudojami tomis pačiomis kalibracinėmis lygtimis. Kiekvienai grūdų rūšiai yra skirta tam tikra kalibracinė lygtis. Šios kalibracinės lygtys koreguojamos ir keičiamos centralizuotai. Pačios grūdų įmonės neturi galimybės keisti prietaiso parametrų ar kitaip jį reguliuoti. Grūdų kokybės vertinimo „Infratec" prietaisu pagrindiniai privalumai: nereikia išankstinio mėginio paruošimo, t. y. sumalimo, analizuojami sveiki grūdai; tyrimas trunka apie vieną minutę, iš karto nustatomi visi pagrindiniai kokybės rodikliai; tyrimą atliekantis specialistas turi minimalią įtaką rezultatams. Kiekvienais metais derliaus nuėmimo metu Laboratorijos atstovas patikrina kontroliniais grūdų mėginiais įmonėse eksploatuojamų „Infratec" prietaisų parodymų teisingumą. Tyrimui „Infratec" prietaisu turi būti nusijotos stambios mėginio priemaišos ir atskirtos labai smulkios priemaišos, kad tiriamuose grūduose būtų ne daugiau kaip 1 proc. šiukšlinių priemaišų, o rapsuose - ne daugiau kaip 2 proc. Taigi „Infratec" prietaisu per minutę galima sužinoti:

5 kviečių rodiklius - drėgmės, baltymų, slapijojo glitimo, krakmolo kiekį, sedimentacijos rodiklį;

3 miežių rodiklius - drėgmės, baltymų, krakmolo kiekį;

2 rapsų rodiklius - drėgmės ir aliejaus kiekį.

„Infratec" rezultatų paklaidos tokios, kaip tarptautinių standartinių/pamatinių metodų. Šlapijojo glitimo kiekis nustatoma: rankiniu arba mechaniniu būdu suformuojant tešlos gumulėlį iš miltų ir vandens, vandeniui arba NaCl tirpalui išplaunant krakmolo ir sėlenų daleles. Taip gaunamas panašus į kramtomąją gumą baltymų struktūros rutulėlis, vadinamas slapiuoju glitimu. Prietaisu „Infratec" rankiniu arba mechaniniu būdu gauti slapijojo glitimo kiekio rezultatai apvalinami iki sveikųjų skaičių. Nuo glitimo kiekio ir kokybės priklauso, ar pagaminti kvietiniai miltai gali būti naudojami duonai, vafliams ar kitiems kepiniams kepti.Sedimentacijos rodiklis charakterizuoja baltymų kiekį ir kokybę bei leidžia apytiksliai prognozuoti gatavo kepinio kokybę, išeią. Kritimo skaičius parodo fermento a- amilazės aktyvumą. Sudyge grūdai pasižymi aukštu a-amilazės aktyvumu ir gaunama maža kritimo skaičiaus vertė. Esant drėgnam klimatui derliaus nuėmimo metu, a-amilazės aktyvumas gali labai padidėti (mažėti kritimo skaičius). Kritimo skaičius leidžia prognozuoti technologines tešlos savybes, gatavo kepinio kokybę. Saiko svoris parodo, kiek sveria 1 litras grūdų gramais. Pagal šį rezultatą lentelėse arba pritaikius formules nustatomas piltinis tankis, vadinamas hektolitro mase. Jei kviečių drėgmės kiekis didesnis negu 14 proc, prie nustatytos hektolitro masės pridedama 0,3 kg/hl kiekvienam papildomam drėgmės procentui, o miežiams, rugiams ir avižoms - 0,5 kg/hl. Primename, kad dauguma grūdų kokybės nustatymo standartų yra perimti tarptautiniai ar Europos standartai, kurie gali būti identifikuojami pagal santrumpas: Lietuvos standartas - „LST", tarptautinis ar Europos standartas - „EN", „ISO" ir atitinkamas numeris. Informacija apie Lietuvos standartus skelbiama Lietuvos standartizacijos departamento interneto svetainėje www.lsd.lt. Standartas numato, kad grūdų priemaišų kiekis nustatomas vadovaujantis LR žemės ūkio ministro 2004 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. 3D-471 patvirtintomis Grūdų priemaišų nustatymo taisyklėmis. Šias taisykles galima rasti internetrinkimo metodas - LST EN 15587:2008+AC:2009 „Grūdai ir jų produktai. Priemaišų nustatymas minkštuosiuose kviečiuose (*Triticum aestivum* L.), kietuosiuose kviečiuose (*Triticum durum* Desf.), rugiuose (*Secale cereale* L.) ir pašariniuose miežiuose (*Hordeum vulgare* L.)". Visa tai turi būti numatyta grūdų pirkimo-pardavimo sutartyse. Kaip elgtis nesutarimo atveju Jeigu pirkėjas ir pardavėjas nesutaria dėl superkamų grūdų kokybės įvertinimo, pardavėjui dalyvaujant kartojamas tam tikras tyrimas (-ai) arba imamas naujas ėminys iš tos pačios transporto priemonės. Tada gali būti sudaromi du ėminiai kiekvienai šaliai po vieną ir vienas kokybės tyrimui supirkėjo laboratorijoje atlikti.Jeigu pardavėjas per parą pristato daugiau negu vieną partiją (transporto priemonę) grūdų, sudaromas paros laboratorinis ėminys, paimant iš atskirų partijų jungtinių ėminių atitinkamą grūdų kiekį. Jeigu pristatytų transporto priemonėmis partijų kokybė skiriasi, sudaromi keli paros laboratoriniai ėminiai pagal grūdų kokybę. Kai kurios superkančios įmonės saugo kiekvienos transporto priemonės grūdų laboratorinius ėminius. Šie ėminiai laikomi vieną parą sandariose tarose laboratorijų patalpose. Pardavėjas per parą, laiką skaičiuojant nuo kitos paros 0:00 vai, tokį grūdų

laboratorinį ėminį pateikia Laboratorijai - Ozo g. 4A, 08200 Vilnius, tel. (8 5) 276 0342. Pristatyti grūdų ėminius galima asmeniškai arba pasinaudoti pašto paslaugomis. Siunčiant grūdų ėminį paštu, būtina pridėti prašymą dėl kokybės tyrimų atlikimo, kurį galima rasti internetinėje svetainėje www.vatzum.lt. Jame turėtų būti nurodyta, dėl kokio rodiklio grūdai priskirti blogesnės kokybės klasei, sutartyje nurodyto kokybės rodiklio tyrimo sąlygos, nukrypstančios nuo tyrimo metodo, t. y. Standarto.

2012-12-15 www.balsas.lt rašė: „Rusiški griekiai per dvi savaites pabrango 40 proc.“ Ūkininkų tiekiamų griekių kainos Rusijos Altajaus krašte per pastarąsias dvi savaites šoktelėjo 40 proc., iki 15–16 tūkst. rublių už toną. Apie tai rašo „Komersant“, remdamasis Agrarinės rinkos konjunktūros instituto (ARKI) duomenimis. Griekių kainas pakėlė ne tik ūkininkai, bet ir perdirbėjai. Nuo lapkričio 20 d. iki gruodžio 10-osios perdirbėjai griekių tonos kainą pakėlė 7,9 proc., iki 27,3 tūkst. rublių už toną. ARKI analitinio centro nuomone, griekių kainų augimas yra spekuliatyviojo pobūdžio, nes objektyvių griekių kainos kilimo priežasčių nėra. Teigiama, kad ūkininkai kurį laiką griekių neteikė prekybai, laukdami augančių kainų ir naudingesnių pasiūlymų. ARKI duomenimis, 2011 metais griekių derlius Rusijoje siekė apie 750 tūkst. tonų, o gatavos produkcijos tikimasi iki 500 tūkst. tonų. Altajaus kraštui tenka 40–50 proc. viso Rusijos griekių derliaus per metus, todėl griekių kaina šiame regione yra vienas iš šių kruopų kainos rodiklių šalyje. Nuo metų pradžios Altajuje surinkta jau 364 tūkst. tonų griekių, arba per 40 proc. Rusijos derliaus. Griekiai Rusijoje smarkiai pabrango 2010 metais, kai dėl neįprastos sausros didelė dalis derliaus žuvo. Praėjusiais metais griekių derlius Rusijoje sumažėjo 39,8 proc. Griekių kainų augimas 2010 metų pabaigoje buvo vienas iš infliacijos kurstymo veiksnių šalyje. Per visus metus griekiai parduotuvėse pabrango beveik tris kartus.

2011-12-15 www.manoukis.lt skelbė informaciją: „Užsienio prekyba žemės ūkio ir maisto produktais“. Statistikos departamento išankstiniais duomenimis, 2011 m. sausio-rugsėjo mėn. iš Lietuvos eksportuota žemės ūkio ir maisto produktų už 8,2 mlrd. Lt (24,3 proc. daugiau negu per atitinkamą 2010 m. laikotarpį), importuota - beveik už 7 mlrd. Lt (24,9 proc. Daugiau). Teigiamas prekybos balansas 2011 m. sausio-rugsėjo mėn. siekė 1 mlrd. 232 mln. Lt ir, palyginti su 2010 m. tuo pačiu laikotarpiu, padidėjo 214,5 mln. Lt arba 21,1 proc. 2011 m. sausio-rugsėjo mėn. žemės ūkio ir maisto produktų eksportas sudarė 16 proc. viso prekių eksporto, ir, palyginti su atitinkamu 2010 m. laikotarpiu, sumažėjo 1,4 procentinio punkto. Importas sudarė 12,1 proc. viso importo, jo dalis sumažėjo 0,9 procentinio punkto. Daugiausia žemės ūkio ir maisto produktų eksportuota į Rusiją (29,7 proc.), Latviją (13,5 proc.), Vokietiją (10,5 proc.).

2011-12 -15 “Ūkininko patarėjas” spausdino straipsnį „Geriau grūdai sandėlyje negu litai banke? Jame rašoma, kad vargu, ar galima tikėtis aukštesnių grūdų kainų. Pigių grūdų dabar siūlo Juodosios jūros regiono šalys, Argentina. Ar apsimoka parduoti grūdus esamomis kainomis, priklauso nuo to, kiek buvo įdėta į hektarą.